

Sygn. akt I CSK 319/08

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku B.S.

przy uczestnictwie A.S., M.S. i H.G.

o stwierdzenie nabycia spadku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 11 marca 2009 r.,

skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania A.S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 6 lutego 2008 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 6 lutego 2008 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym T.S. oddalił apelację uczestniczki A.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 9 lipca 2007 r., który odmówił zatwierdzenia oświadczeń o uchyleniu się przez A.S. i M.S. od skutków prawnych oświadczeń o odrzuceniu spadku po ojcu T.S., a także stwierdził, że spadek po T.S. z mocy ustawy nabyła żona B.S., siostra H.G. i matka J.S.

Sąd Okręgowy uznał, że zarówno A.S., jak i M.S. nie uchylili się skutecznie od swoich oświadczeń woli w przedmiocie odrzucenia spadku, gdyż wbrew art. 1019 § 1 k.c. wraz z uchyleniem się nie złożyli jednocześnie oświadczeń o tym, czy spadek przyjmują, czy też go odrzucają. W odniesieniu do uczestniczki postępowania A.S. brak w aktach sprawy dowodu złożenia takiego oświadczenia. W odniesieniu zaś do uczestnika postępowania M.S. oświadczenie zawarte w piśmie procesowym nie spełnia wymagania co do formy przewidzianej w art. 1018 § 3, gdyż nie zostało złożone na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji skargę kasacyjną wniosła uczestniczka A.S. Opierając ją wyłącznie na pierwszej podstawie kasacyjnej, zarzuciła naruszenie art. 1019 § 1 k.c. przez jego błędną interpretację oraz niewłaściwe zastosowanie art. 1018 § 3 k.c. polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji, że „ze względu na niedochowanie formy brak w aktach sprawy ważnego oświadczenia uczestniczki o przyjęciu spadku wprost” i wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia wraz ze zmianą postanowienia Sądu Rejonowego w sposób bliżej określony w skardze i przekazanie sprawy albo o uchylenie tych postanowień z przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

W skardze kasacyjnej zarzucono wyłącznie naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 1019 § 1 w zw. z art. 1018 § 3 k.c. Należy podzielić pogląd

skarżącej, że uchylenie się od oświadczenia o odrzuceniu spadku powinno być złożone łącznie z oświadczeniem, czy i jak spadek zostaje przyjęty lub odrzucony (art. 1019 § 1 pkt 2 k.c.). W ocenie jednak skarżącej, do tego drugiego oświadczenia nie ma zastosowania art. 1018 § 3 k.c., który wymaga złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku w formie ustnej lub pisemnej z podpisem urzędowo poświadczonym, lecz ogólne przepisy o wadach oświadczeń woli. Z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy kwestia ta ma jednakże drugorzędne znaczenie. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. W stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy ustalił natomiast, że uczestniczka A.S. nie przedstawiła łącznie z uchyleniem się od oświadczenia woli odrębnego oświadczenia o tym, czy przyjmuje lub odrzuca spadek. W konsekwencji w aktach sprawy dokumentu takiego nie ma. Powołana przez nią podstawa kasacyjna nie prowadzi do wykazania ewentualnych uchybień przy konstruowaniu stanu faktycznego. Samych tych ustaleń w postępowaniu kasacyjnym bezpośrednio nie wolno podważać.

Należy więc uznać, że skoro uczestniczka nie wykazała, że złożyła omawiane oświadczenie woli, to dokonywanie oceny wzajemnej relacji art. 1019 § 1 k.c. do art. 1018 k.c. jest zbyteczne. Co najwyżej można wskazać, że pismo procesowe pełnomocnika uczestniczki adw. W.F., na które powołuje się skarżąca, zawiera jedynie wniosek o „przyjęcie oświadczenia uczestniczki postępowania A.S., że spadek po zmarłym spadkodawcy przyjmuje wprost”, mimo że dołączony do pisma akt notarialny nie zawiera takiego oświadczenia, ograniczając się jedynie do oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych. Nie ma też podstawy do przyjęcia, że oświadczenie to złożył w imieniu uczestniczki pełnomocnik procesowy, skoro w piśmie procesowym brak wzmianki na temat szczególnego umocowania go do dokonania tej czynności prawa materialnego. Z wniosku tego wynika jedynie, że pełnomocnik przedstawia oświadczenie uczestniczki do wiadomości sądu, przy czym w aktach sprawy stosownego dokumentu brak. Skarżąca nie podjęła zresztą próby wykazania, że działający za nią pełnomocnik procesowy był umocowany do złożenia w jej imieniu wymaganego oświadczenia woli.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).